

De watercipres wil niet aarden in de Sarphatistraat

37

wetenschap

Nastreven van doelen een onbewuste keuze

Het stellen en nastreven van doelen wordt over het algemeen als een bewust proces gezien. Iemand die bijvoorbeeld harder werkt aan een taak lijkt daar bewust voor gekozen te hebben. Die keuze wordt echter al in het onbewuste genomen, zo schrijven Ruud Custers en Henk Aarts van de Universiteit Utrecht in het tijdschrift *Science*.

Ooglaseren is lang zo eng niet

Dertigduizend mensen laten jaarlijks hun ogen laseren om weer scherp te zien. Critici wijzen dit 'snijden in gezond weefsel' af, maar de patiënten worden steeds enthousiaster. Verslag van het front van voor- en tegenstanders.

MARIANNE LAMERS

J e ogen laten laseren? De meeste mensen kijken er tegenwoordig niet meer van op. Ook ondergetekende ging onlangs onder het mes. Een enkeling liet nog een bewonderend 'Dat je dat durft!' horen, maar de meesten haalden hun schouders op.

De tijd van horrorverhalen over kapotgelaserde ogen door medische blunders ligt dan ook al een tijdje achter ons. De kans op complicaties ligt bij de meeste klinieken in Nederland onder de 1 procent, bij een aantal is dat zelfs gedaald naar minder dan 0,1 procent.

En bij complicaties doelen ooglaserklinieken niet meer op blindheid of ernstige beschadigingen van het oog – dat is iets van het verleden – maar op bij-effecten als een verhoogde gevoeligheid voor licht, lichte vorming of infecties. En dan nog is er volgens de experts niets aan de hand: deze complicaties zijn prima te verhelpen met een nabehandeling of medicijnen.

Ooglaserklinieken geven al deze cijfers maar al te graag in een debat met hun critici, dat al jaren een wels-nietesspel is. De cijfers lijken wel te kloppen als je de ervaringen van 'gelaserden' leest op *Ooglasertrefpunt.nl*, een onafhankelijk platform waar mensen sinds 2004 hun ervaringen over laserbehandeling kwijt kunnen. De Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Consumentenbond verwijzen er graag naar door.

Naast persoonlijke verhalen is er op de site, met 100.000 bezoekers per jaar, een Kliniekenwijzer. Per kliniek delen consumenten punten uit voor klantvriendelijkheid, zorg, het resultaat en de prijs.

Het gemiddelde ligt bij veel klinieken boven de acht, zelfs negens worden toebedeeld. De persoonlijke verhalen worden met de jaren positiever. Vijf jaar geleden droegen berichten nog wel eens de titel 'Wat

een spijt!', 'Teleurstelling' en 'Blijvende achteruitgang'. Gaandeweg werden ze positiever. Die van nu variëren van 'Het was en is super!!' tot 'Ik voel me herboren'.

Oprichter en beheerder van de site Ronald Genders is na zes jaar positief over de zorgkwaliteit in de ooglaserklinieken: "Er zit niets slechts meer tussen."

De 48 klinieken – met 62 locaties – op zijn website doen behandelingen in Nederland, België en Turkije. Er is er niet een bij waarvan hij weet dat ze ondermaats werk afleveren: "Anders trek ik wel aan de bel."

Het Oogheelkundig Medisch Centrum Amsterdam (OMCA) laat als een van de weinige af en toe nog een kritische noot horen over ooglaseren. Het laseren van gezonde ogen brengt volgens oogarts Bouke Hora Adema 'nog steeds een erg groot risico met zich mee'.

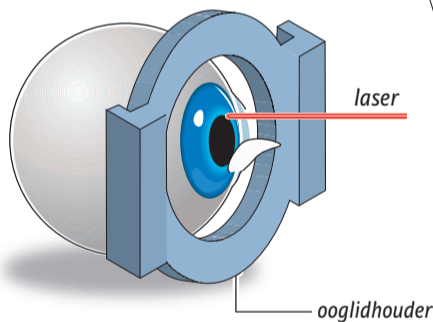
Michiel Luger, medisch directeur van de ooglaserkliniek Visionclinics en voormalig vicevoorzitter van het Nederlands Gezelschap Refractie Chirurgie (NGRC), noemt die kritiek achterhaald: "Het zijn mensen die niet weten waar ze over praten en de succesvolle resultaten negeren. Dat stoort me enorm."

Succesvolle resultaten dus, waarbij in 2008 dertigduizend mensen zich hebben laten laseren, en waar volgens Luger ook nog eens aan alle

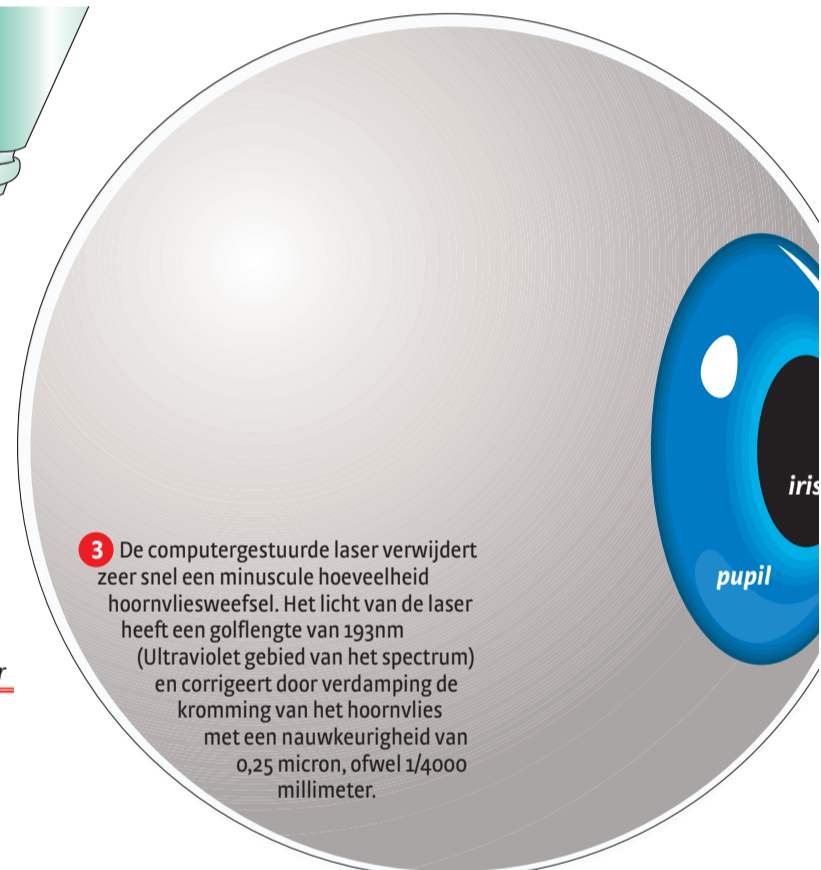
1 Met verdovende druppels wordt het oog gevoelloos gemaakt en gedesinfecteerd. Dan wordt het afgedekt met een steriele doek. Een ooglidhouder houdt het te behandelen oog geopend.

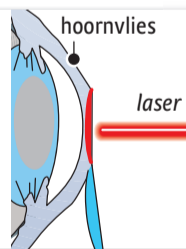
2 Er wordt een flinterdun flapje gemaakt in het hoornvlies met een laser. Het flapje blijft aan een kant vast zitten, zodat het opzij kan worden geklapt.

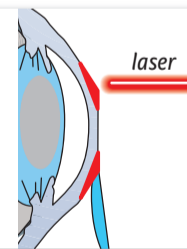
3 De computergestuurde laser verwijdert zeer snel een minuscule hoeveelheid hoornvliesweefsel. Het licht van de laser heeft een golflengte van 193nm (Ultraviolet gebied van het spectrum) en corrigeert door verdamping de kromming van het hoornvlies met een nauwkeurigheid van 0,25 micron, ofwel 1/4000 millimeter.

Bijziend
De laser verdampt telkens een fractie van het centrale deel van het hoornvlies, die wordt hierdoor platter.

Verziend
De laser haalt rondom de iris hoornvlies weg. Hierdoor wordt het hoornvlies boller.

Nieuwe techniek
In het midden van de lens wordt een leesdeel aangebracht. Het is zo klein dat wanneer je in de verte kijkt, je er geen last van hebt. Als je dingen van dichtbij bekijkt, verkleint de pupil, waardoor er naar verhouding meer leesdeel ontstaat en je ook van dichtbij kunt zien.

Bron: Visionclinics / Infographic: Chantal van Wessel

kanten wordt toegezien op zorg en kwaliteit. De zorg in klinieken wordt bewaakt via certificering door Zelfstandige Klinieken Nederland. Sinds vier jaar is er het zogenaamde ZKN-keurmerk, in combinatie met een systeem van visitatie van de NGRC.

Daarbovenop controleert de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) de klinieken steekproefsgewijs. Vorig jaar rapporteerde de Inspectie dat het personeel in ooglaserklinieken te weinig kennis had op het gebied van reiniging, desinfectie en sterilisatie. Een jaar na het kritische rapport is Silvie de Peijper van de IGZ positief over de kwaliteit in Nederlandse ooglaserklinieken.

Controle genoeg, maar die houdt op bij de grens. Hubrecht, bestuurslid van Zelfstandige Klinieken Nederland (ZKN) en manager in de Rijnsicht Oogkliniek: "Wij hebben als ZKN niets te zeggen over de kwaliteit van bureaus die behandeling

in het buitenland aanbieden."

Hubrecht noemt het 'jammer' dat de Inspectie geen handvat heeft om buitenlandse klinieken te controleren: "Van verhalen van patiënten weet ik dat er grote kwaliteitsverschillen zijn. Harde cijfers ontbreken, omdat de klinieken niet door ons getoetst worden."

De Nederlandse Vereniging van Oogartsen raadt af in het buitenland een ooglaserverhandeling te ondergaan. Jolanda Hennink: "In Nederland zijn er strenge kwaliteitseisen en -normen. In het buitenland weten we dat niet precies."

Luger is voorzichtig in zijn uitspraken over klinieken die Nederlandse patiënten in het buitenland behandelen. De reisbureaus dienen in het verleden schadeclaims in tegen kritische Nederlandse oogartsen. "Dat is op zichzelf natuurlijk ook een ontwikkeling die zorgwekkend te noemen is." Luger pleit voor meer controle op buitenlandse be-

handelingen door de IGZ.

De Peijper van de Inspectie laat weten niet te kunnen voldoen aan die vraag: "Wij hebben geen bevoegdheden in het buitenland."

Wel geeft De Peijper toe dat het inderdaad onduidelijk is wat de kwaliteit van de geleverde behandeling is in het buitenland: "Het risico voor de patiënt zit hem erin dat dit niet inzichtelijk is."

Han de Wolf van Medical Travel Service (MTS), dat ooglaserverhandelingen organiseert naar Turkije, noemt de kritiek van zijn Nederlandse collega's 'onzin': "Wij werken samen met 's werelds grootste oogziekenhuis, Dünnya in Istanboel. Onze kwaliteitsgarantie is een ISO 9001 certificatie en de Amerikaanse zeer strenge JCI accreditatie."

De kwaliteit verschilt volgens De Wolf in niets van de Nederlandse klinieken. Ervaringen van patiënten op *ooglasertrefpunt.nl* lijken dit te onderschrijven. Alle vijf bureaus

Controle op ooglaserkliniek houdt op bij de grens